М О Т И В И

към проект на Наредба за допълнение на Наредба № 11 от 2016 г. за оценяване на резултатите от обучението на учениците

(*Обн., ДВ, бр. 74 от 2016 г., изм. и доп., бр. 78 от 2017 г., бр. 82 от 2018 г., бр. 71 от 2019 г., бр. 43 и 77 от 2020 г., бр. 80 от 2021 г., бр. 43 от 2022 г. и бр. 51, 75 и 105 от 2023 г. и доп., бр. 34 от 2024 г., изм. и доп., бр. 65 и 79 от 2025 г. и Решение № 4418 на Върховния административен съд от 2026 г. - бр. …… от 2026 г.*)

1. Причини, които налагат приемането на нормативния акт

С Решение № 4418 на Върховния административен съд от 22.04.2026 г. се отменят разпоредбите на чл. 82, ал. 1 и ал. 3 от Наредба № 11 от 2016 г. за оценяване на резултатите от обучението на учениците с основен аргумент, че при приемане на акта не са представени мотиви относно включването на двете разпоредби.

Във връзка с горното и предвид предстоящата сесия *май – юни* на държавните зрелостни изпити (ДЗИ) се предлага допълване на Наредбата в две посоки – регламентиране на оценката от успешно положените ДЗИ като окончателна и определяне на единен ред и условия за запознаване на зрелостниците с индивидуалните им резултати и с оценените им изпитни работи.

Предвид постановяването на Решение № 4418 на Върховния административен съд от 22.04.2026 г. непосредствено преди провеждането на предстоящата сесия на ДЗИ и отчитайки значимостта на резултатите от ДЗИ за упражняване на правото за продължаване на образованието и/или за реализиране на пазара на труда, както и нуждата от осигуряване на предвидимост и спокойствие за зрелостниците и надеждна гаранция за обективност и справедливост на оценяването, се налага обществените консултации да се проведат в 14-дневен срок в съответствие с изискванията на АПК и на чл. 26, ал. 4 от Закона за нормативните актове. По този начин, преди полагането на самите изпити, ще се осигури регламентиране на ред и условия за запознаването на зрелостниците с оценените им изпитни работи.

2. Цели, които се поставят с приемането на нормативния акт

Регламентирането на оценката от успешно положения ДЗИ като окончателна по същество означава, че тя не подлежи на промяна. Разпоредбата е ключова във връзка с прилагането на принципите за *обективност*, *справедливост и стабилност*. Това

разбиране е последователно застъпено във всички нормативни актове, уреждали ДЗИ от първото им провеждане до настоящия момент.

Аргументите за това са свързани с утвърдените процедури при оценяване на ДЗИ – изпитните работи се проверяват в условия на анонимност от национални комисии, като всяка изпитна работа се оценява от двама оценители, независимо един от друг в съответствие с ключа с верните отговори и критериите за оценяване по съответния учебен предмет и оценката се формира като средноаритметична от индивидуалните оценки на двамата оценители, представени като брой точки. В този смисъл двойното оценяване предоставя достатъчно надеждна гаранция за коректност и такъв подход се прилага във всички образователни системи. Това е обоснован и ефективен подход, който гарантира висока степен на обективност, балансира евентуалните различия в индивидуалната преценка, редуцира въздействието на крайни стойности и повишава надеждността на оценката, като я доближава до реалното равнище на знания и умения на зрелостника.

Възможността за оспорване на оценка, формирана като средноаритметична от две независими оценки, поставя под въпрос професионализма на оценяващите – действащи учители по съответния предмет и преподаватели от висши училища, преминали през обучение и сертифицирани за оценители.

Предвид мащаба на ДЗИ многократното преразглеждане на всяка изпитна работа, освен че би довело до организационни затруднения, би удължило срока на издаване на дипломите за средно образование и би възпрепятствало участието в кандидатстудентската кампания.

При констатиране на техническа грешка при оценяването не се изключва възможността за своевременно установяване и коригиране на евентуални несъответствия.

Регламентирането на възможност на зрелостниците да се запознаят с проверената и оценена изпитна работа след обявяване на резултатите от ДЗИ гарантира спазването на принципите на *прозрачност* и *проследимост*, осигурява правото на *информираност* и създава доверие в процеса на оценяване, като дава на зрелостниците увереност, че резултатите са формирани обективно. В този смисъл предоставянето на достъп до изпитната работа е допълнителна гаранция срещу технически грешки при проверката.

Съобразявайки се с мотивите на съда, нормативно се регламентира единен срок в рамките на три работни дни след обявяване на резултатите, в който зрелостниците във всички училища имат възможност да се запознаят с оценените си изпитни работи от ДЗИ.

3. Финансови и други средства, необходими за прилагането на нормативния акт

За прилагането на промените в Наредба № 11 от 2016 г. за оценяване на резултатите от обучението на учениците не са необходими допълнителни финансови средства.

4. Очаквани резултати от прилагането на нормативния акт

Еднакъв механизъм на оценяване за всички участници в изпита гарантира равнопоставеност. Прилагането на унифициран модел с двама оценители и ясно определен начин за формиране на крайната оценка създава условия за справедливо оценяване по единни критерии на изпитните работи на всички зрелостници. Този модел гарантира необходимия баланс между качество на оценяването и ефективност на процеса.

Спазването на принципите на прозрачност и проследимост се гарантира чрез регламентиране на ред и условия за запознаване на зрелостниците с проверената им и оценена изпитна работа след обявяване на резултатите от ДЗИ, като по този начин се осигурява правото на информираност и се създава доверие в процеса на оценяване, което дава увереност, че резултатите са формирани обективно и справедливо.

5. Анализ за съответствие с правото на Европейския съюз

С проекта на Наредба не се въвеждат разпоредби от европейското право, поради което не се налага анализ за съответствие с европейското законодателство.